

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi
p. 040 515 4557

JULKILAUSUMA JA VETOOMUS

29.3.2017

Tampereen kaupunki - kaupunginhallitus

Tampereen kansallista kaupunkipuistoa kiirehdittävä

Tampere on tehnyt kansallisen kaupunkipuiston tarveselvityksen ja päättänyt sen pohjalta edetä puiston toteuttamisessa ja hakemuksen valmistelussa ympäristöministeriölle. Maakunnallisena toimijana Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri haluaa korostaa Tampereen kansallisen kaupunkipuiston merkitystä ja päätöksen tärkeyttä Tampereen kaupunkiseudulle ja koko Pirkanmaan maakunnalle.

Kansallisella kaupunkipuistolla turvataan kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöä laajana, eheänä kokonaisuutena, joka samalla toimii kaupunkilaisten olohuoneena. Kansallinen kaupunkipuisto perustetaan maankäyttö- ja rakennuslain 68 § nojalla. Suomen ensimmäinen kansallinen kaupunkipuisto perustettiin Hämeenlinnaan vuonna 2001 ja nyt puistoja on jo kahdeksan: Hämeenlinnan lisäksi Heinolassa, Porissa, Hangossa, Porvoossa, Turussa, Kotkassa ja Forssassa.

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri esittää, että Tampereen kaupunki ratkaisee kansallisen kaupunkipuiston rajauksen valmistelussa olevan kantakaupungin yleiskaava 2040:n ja Eteläpuiston asemakaavan yhteydessä. Eteläpuisto on kansallisen kaupunkipuiston kannalta keskeinen solmukohta, joka yhdistää kaupunginpuiston eri osat toisiinsa. Eteläpuiston kaavaratkaisut oletettavasti sanelevat pitkälti sen saako Tampere kansallisen kaupunkipuiston ja täyttääkö hakemus maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset ja ympäristöministeriön tekniset kriteerit. Myös Kauppi-Niihaman alueen kytkemiseen kokonaisuuteen liittyy kaupunkirakenteellisia kysymyksiä, jotka tulisi ratkaista myös käynnissä olevan yleiskaavatyön puitteissa.

Kansallisten kaupunkipuistojen sisällölliset ja kaupunkirakenteelliset laatuksiteerit on asetettu erittäin korkealle. Ne on pystytty saavuttamaan jo kahdeksassa kaupungissa. Kokkolan kaupunginvaltuusto on äskettäin tehnyt päätöksen siirtyä hakemusvalmisteluun, ja Kuopio valmistelee paraikaa vastaavaa päätöstä. Myös Helsinki on liikahtanut asiassa. Tampereen olisi syytä kiirehtiä kaupunkipuiston lopullisen, kriteerit täyttävän rajauksen lukkoon lyömisessä ja hakemuksen jättämisessä. Muiden ollessa nopeampia Tampereen hakemuksen päätöskäsittely ympäristöministeriössä voi viivästyä tai jopa estyä, koska kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa ministeriöstä saadun tiedon mukaan täydennetään enää muutamalla.

Tampereen Tammerkoskeen tukeutuva kansallisesti merkittävä teollinen historia, Pyynikin- ja Pispalanharjun maisemat ja kulttuurihistoria yhdistettynä Näsijärven ja Pyhäjärven laajoihin järvimaisemiin sekä Kauppi-Niihaman suureen metsäalueeseen muodostavat kansallisesti ja kansainvälisestikin ainutlaatuisen luonnon- ja kulttuuriympäristökokonaisuuden. Sen arvo eheänä kulttuuri- ja luonnonperintöalueena, kaupunkilaisten ulkoisena olohuoneena on valtava, ja puiston perustaminen olisi hyvin merkittävä sijoitus tulevaisuuteen Tampereen kaupunkiseudun kehittämisessä.

Kaupunkikehitys on vuosikymmenien ja -satojen tulos. Tampereella on tällä hetkellä runsaasti merkittäviä vesistömaisemiin tukeutuvia rakentamiskohteita työn alla: keskustassa Ranta-Tampella, ja radan kansi, Hiedanranta-Lentävänniemi, Hatanpää, Härmälänranta, Koukkuniemi ja monia pienempiä kohteita. Tampereella ei ole pulaa rakentamiskohteista keskustassa ja sen lähivaikutuspiirissä. Tämänkin vuoksi Eteläpuiston rakentamiseen ei kaupunkikehityksen kannalta ole tarvetta. Tampereella on täydet mahdollisuudet huomioida kasvun vaatiman asuntotuotannon ja vetovoimaisten näköala-asuntojen tuotannon tarpeet pitkälle tulevaisuuteen muualla.

Valmistunut Tampereen kansallisen kaupunkipuiston tarveselvitys on erinomaisesti laadittu ja sisällöllisesti pitkälle punnittu. Siinä esitetty rajaus – kolmen erilaisen järvimaiseman malli – on laaja-alainen ja monipuolinen kokonaisuus, jonka vaikutusalueella asuu huomattavan suuri joukko kaupunkilaisia. Luontokokonaisuuksina on Pyykin harju, Pyhäjärven saaret ja selkävedet, Viinikanojan laakso ja Iidesjärven lintujärvi jatkeineen keskusharjun harjulaaksona, Kauppi-Niihaman laaja metsäalue, Reuharinniemen rannat ja saaret ja Näsijärven eteläpää. Luontokohteet sekä viher- ja sinimaisemat yhdistävät upeita ja arvokkaita kulttuurihistorian kohteita kuten Pispala, Viinikka, Petsamo, Lappi, Hatanpää ja Tammerkosken historialliset teollisuusrakennukset erittäin monimuotoiseksi ja ainutlaatuiseksi kaupunkitilaksi ja tamperelaisten ja kaupungissa vierailevien yhteiseksi olohuoneeksi.

Eteläpuisto, Hatanpään väistytävä puhdistamoalue ja Viinikanoja ovat suunnitelmassa kaupunkikehityksen muutosalueita. Tällä kokonaisuudella on merkittävä ja ratkaiseva rooli kaupunkipuiston eri osia yhdistävänä sini- ja vihervyöhykkeenä. Koko muutosalueella kaupunkipuiston vaatimat perusratkaisut tulisi lyödä lukkoon kaupunkipuiston laatukriteerit täyttävänä pikaisesti kantakaupungin yleiskaavatyön osana. Muun muassa Viinikanojan laakso, joka nykyisin on liikennealuetta ja useimmille tuntematon luontokohde, mahdollistaisi erittäin viehättävän ja toimivan viherkäytävän ja kevytyhteyden Viinikasta ja Nekalasta keskikaupungille ja Pyhäjärvelle samoin kuin Hatanpään rantavyöhyke osana Härmälän rantaa.

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri vetoaa Tampereen kaupunkiin, että kansallisen kaupunkipuiston hakemusta ympäristöministeriölle kiirehditään.

Tampereella 29.3.2017

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry:n kevätkokouksen puolesta

Heikki Toivonen
puheenjohtaja

Juho Kytömäki
sihteeri

Lisätiedot:

- Hannu Raittinen, hallituksen varajäsen, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.,
p. 0500 485 244, hannu.raittinen@raittinen.fi

- Juho Kytömäki, aluesihteeri, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.,
p. 040 515 4557, pirkanmaa@sll.fi